

8.11.2016

LAKISÄÄTEISESTÄ PIEN- JA MIKROYRITYSTEN TILINTARKASTUSVELVOLLISUUDESTA VOIDAAN LUOPUA
- vapaaehtoisuus on yritysten ja kansallinen etu

Tilintarkastuksen tarpeellisuus voidaan jättää pien- ja mikroyrityksissä yhtiöiden ja näiden omistajien vapaaseen harkintaan. Lakisääteisestä tilintarkastusvelvollisuudesta voidaan näiden osalta luopua, koska EU-säännökset eivät sitä edellytä eikä lakisääteisyydelle ei ole painavia kansallisia perusteita, joiden vuoksi yritysten valinnanvapautta pitäisi rajoittaa. Ratkaisevaa on yrityksen oma tarve.

Lakisääteisyydestä luopuminen ei tarkoittaisi tilintarkastajasta luopumista, mikäli yhtiön yhtiöjärjestyksessä tai säännöissä edellytetään tilintarkastajan valintaa tai vähemmistö näin vaatii. Valtaosa suomalaisista yrityksistä on pieniä yrityksiä, joissa sama henkilö omistaa yrityksen ja harjoittaa sen liiketoimintaa. Omistajan kontrollifunktion kannalta tilintarkastajan valinnan ja tilintarkastuksen suorittamisen tarve voi tällöin olla vähäinen. Näissä tapauksissa tilintarkastajan valintaan tulee vaade yrityksen ulkopuolelta esim. sopimuskumppanien ja rahoittajien suunnalta. Tilintarkastus on usein myös julkisen tuen sekä avustusten hakemisen ja saamisen edellytyksenä.

Yritysten väliseen toimintaan sisältyy niin sopimus- kuin muita riskejä, joita yritysten on pysyttävä hallitsemaan. Luottamusriski taloudellisen tiedon oikeellisuuteen on yksi riski muiden yrityksen riskien joukossa. Tämänkin riskin hallinta voidaan jättää markkinoiden ja yritysten omaan harkintaan ja ratkaistavaksi. Mikäli tilintarkastuksen suorittaminen on omistajien ja markkinoiden odotus sekä esim. julkisen tuen tai avustuksen edellytys, tilintarkastaja valitaan.

Lähes kaikissa EU:n jäsenmaissa mikroyritysten lakisääteisestä tilintarkastusvaateesta on luovuttu kokonaan. Pienyritystenkin osalta lakisääteisestä tilintarkastusvelvollisuudesta on muissa jäsenmaissa joko luovuttu tai rajat asetettu huomattavasti korkeammalle kuin Suomessa. EU:n sallimat enimmäisrajat pienyrityksille ovat tase 6 milj. euroa ja liikevaihto 12 milj. euroa, 50 työntekijää, jotka on otettu käyttöön Suomessa kansallisessa kirjanpitolainsäädännössä.

Suomen tilintarkastusvelvollisuuden rajat ovat erittäin matalalla muihin EU-jäsenmaihiin verrattuna, kuten alla oleva vertailutaulukko osoittaa Taseraja on 100 000 euroa ja liikevaihtoraja 200 000 euroa sekä työntekijöiden osalta kolme henkilöä. Jäsenmaista vain Maltalla lakisääteisen tilintarkastusvelvollisuuden rajat ovat matalammat kuin Suomessa.

Suurin osa kotimaisista yrityksistämme voidaan luokitella pien- ja mikroyrityksiksi. EU:n tilinpäätösdirektiivin johdantotekstin mukaan jäsenmaiden olisi hyvä pidättäytyä asettamasta lakisääteisistä tilintarkastusvelvollisuutta pien- ja mikroyrityksille, ellei sille on olemassa perusteita yritysten tai niiden tilinpäätösten käyttäjien erityisolosuhteiden tai –tarpeiden vuoksi. Tällaisia yritysten valinnan- ja päätös vapautta rajoittavia perusteita ei varsinkaan Suomessa ole olemassa.

Suomalaisten yritysten asettaminen kilpailijamaita suurempien vaateiden alle ei edistä yritystemme kilpailukykyä kiristyvässä kansainvälisessä kilpailussa - päinvastoin. Tärkeä ohjenuora on edelleen, että Suomessa panostetaan kasvua ja työllisyyttä vahvistavaan toimiin, kuten joustavuuteen ja yritystasoisien päätöksentekomahdollisuuden lisäämiseen ja byrokratian keventämiseen.

Suomessa ei tiettävästi ole keskimääräisesti enempää harmaata taloutta tai talousrikollisuutta, josta syystä meidän olisi pidettävä yllä muista jäsenmaita huomattavasti poikkeavia ja ma-

8.11.2016

talampia lakisääteisen tilintarkastusvelvollisuuden rajoja. Tilintarkastaja ei ole vero- tai talousrikostarkastaja vaan yrityksen omistajan valitsema ja omistajan kontrollifunktiota toteuttava.

On huomattava, että mikäli lakisääteisestä tilintarkastusvelvoitteesta luovutaan, meille jää mm. kattava rahanpesulainsäädännön asettama ilmoittamisvelvollisuus. Pankit, tilioimistot ja tilintarkastajat sekä muut laissa säädetyt tahot ovat velvollisia ilmoittamaan epäilyttäviä liiketoimista suoraan poliisiviranomaisille ohi yrityksen toimivan johdon. Ilmoittamiskynnys on hyvin matala ja ilmoitus on tehtävä epäilyttävistä liiketoimista ilman, että ilmoitusvelvollisella olisi syytä suoraan epäillä kyseessä olevan esim. vero- tai muusta taloudellisesta rikollisuudesta.

Suomen ja Euroopan maiden tilintarkastusrajoja:

Suomessa lakisääteisen tilintarkastusvelvollisuus nykyrajat tulivat käyttöön vuonna 2007. Raja-arvot jäivät eurooppalaisessa vertailussa hyvin alhaisiksi. Omassa kokoluokassaan rajojen kanssa ovat Suomen ohella Malta ja Ruotsi, joista ainakin Ruotsissa valmistellaan rajojen tarkistamista.

Tilintarkastusvelvollisuuden rajat pohjoismaissa ja eräissä EU-maissa:

EU-maa	Tase	Liikevaihto	Henkilöstö
Alankomaat	6 000 000	12 000 000	50
Espanja	2 850 000	5 700 000	50
Iso-Britannia	6 541 000	13 082 000	50
Italia	4 400 000	8 800 000	50
Itävalta	5 000 000	10 000 000	50
Norja	2 500 000	625 000	10
Ruotsi	150 000	300 000	3
Saksa	6 000 000	12 000 000	50
Suomi	100 000	200 000	3
Ranska *	1 000 000	2 000 000	20
	1 550 000	3 100 000	50
Tanska *	800 000	1 600 000	24
	2 000 000	4 000 000	60
Viro *	800 000	1 600 000	24
	2 000 000	4 000 000	60

* Kahdenlaisia rajoja – esim. Tanskassa alimpien rajojen ylittyessä voi valita ns. review-tyyppisen tarkastuksen tai tilintarkastuksen.

Lähde: Audit exemption thresholds in Europe. FEE – Federation of European Accountants-, May 2016

